

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

**Názory občanů Novohradska na dobrovolnou imigraci cizinců do Čech
a jejich sociální integraci**

Bakalářská práce

Autor práce: Lenka KOLÁŘOVÁ
Studijní program: Sociální politika a sociální práce
Studijní obor: Sociální práce ve veřejné správě
Vedoucí práce: doc. PhDr. Adéla Mojžíšová, Ph.D.
Datum odevzdání práce: 2. května 2014

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá studiem názorů české populace, přesněji občanů Novohradska na imigraci do ČR.

Došli jsme k zajímavému závěru, že občané Novohradska, se kterými jsme pracovali ve své práci, nejsou dostatečně ztotožněni s touto problematikou. Také to vypovídá o tom, že někteří jedinci mají xenofobní postoje a snaží se odpovědím na otázky týkající se imigrace vyhnout.

Lidé mají různé postoje k jednotlivým skupinám imigrantů a tyto postoje rozlišují podle toho, jak jsou cizinci schopni se přizpůsobit a splynout s okolím – asimilovat se. Neutrální postoj zaujímají k etnickým příbuzným – Slovákům a Polákům, k jedincům jiné etnické a kulturní příslušnosti se však staví negativně.

Imigrace cizinců do České republiky se stále zvyšuje. Jak vnímá česká veřejnost příchod imigrantů? Naším výzkumem jsme potvrdili, že cizinci jsou vnímáni spíše pozitivně. Jejich příchod není zcela odmítán – jsou vítáni ti, kteří jsou schopni se uplatnit na trhu práce, naučit se česky a přijmout český způsob života.

Výzkumná část kvantitativního výzkumu bakalářské práce byla realizována dotazníkovým šetřením u respondentů. Získaná data ve své práci jsem zpracovala tak, aby byly ověřeny stanovené hypotézy. Respondenty byli občané ČR v oblasti Novohradska.

V dotazníku použitým pro tuto práci bylo respondentům položeno 15 otázek, pro které byly předvoleny stručné odpovědi. Dvě otázky byly polootevřené, v nichž mohli respondenti uvést svou odpověď, dle vlastního názoru.

Cílem této práce bylo zjistit, jaké názory mají občané Novohradska vzhledem k imigraci a imigrantům, kteří k nám přicházejí, anebo žijí na našem území. Součástí výzkumu bylo zjišťování, jaké jsou postoje občanů Novohradska k otázkám integrace cizinců do společnosti a jaké výhody, či nevýhody jsou vnímány v souvislosti s tímto jevem.

Hypotézy bakalářské práce: H1: Postoje občanů Novohradska k imigrantům jsou pozitivní a H2: Občané Novohradska se domnívají, že integrace cizinců nepřináší žádné výhody ani nevýhody, byly potvrzeny. Občané Novohradska se domnívají, že imigranti jim nejsou přínosem.

Výstupy z bakalářské práce budou moci být využity při tvorbě vzdělávacích programů pro imigranty.

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with the study of the views of the Czech population, more precisely the citizens in Novohradsko region to immigration to the Czech Republic.

We came to an interesting conclusion that the citizens in Novohradsko region that we worked in our work with, have not gone along with this issue yet. It also indicates that some individuals have xenophobic attitudes and try to avoid answering the questions related to immigration.

People have different attitudes to individual groups of immigrants, and these attitudes are distinguished according to how the foreigners are able to adapt and blend in with the surroundings. They are neutral in relation to their ethnic relatives- Slovaks and Poles. They are, however, negative towards individuals of other ethnic and culture.

The immigration of foreigners to the Czech Republic is still increasing. How can the Czech population see the arrival of immigrants? The results of our research confirmed that foreigners are perceived more positively. Their arrival is not completely avoided – the people welcome more those foreigners who are able to apply to the labour market, to learn English and adopt a Bohemian way of life.

The research part of the thesis will be implemented as the investigation and interviews with respondents. I will prepare the obtained data to be able to verify given hypothesis. The respondents are the citizens of the Czech Republic in Novohradsko region.

Fifteen questions, which were pre-selected for succinct answers, were given to the respondents in the used questionnaire. Two questions were half-open in which respondents could indicate their answers according to their own opinion.

The aim of this research is to identify the views of the Novohradsko citizens in relation to immigration and immigrants who come to us, or live in our territory. The part of the research is to detect the attitudes of the Novohradsko citizens to issues of

integration of foreigners into our society, and what benefits or disadvantages are seen in the context of this phenomenon.

Hypothesis of the bachelor's thesis: H1: Novohradsko citizens' attitudes towards immigrants are positive and H2: The Novohradsko citizens believe that the integration of foreigners does not bring any advantages or disadvantages were confirmed. The citizens in the Novohradsko region believe that immigrants do not benefit them.

The outcomes of the bachelor thesis can be used in developing educational programs for immigrants.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Názory občanů Novohradska na dobrovolnou imigraci cizinců do Čech a jejich sociální integraci“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. května 2014

.....

Lenka Kolářová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí práce doc. PhDr. Adéle Mojžíšové Ph.D. za pomoc, ochotu, vstřícnost, odborné vedení a věcné připomínky při zpracování bakalářské práce.

Děkuji též svému manželovi a celé rodině za všeobecnou podporu a důvěru v průběhu mého studia.

OBSAH

ÚVOD	10
1. SOUČASNÝ STAV	12
1.1 Vymezení základních pojmů	12
1.1.1 <i>Migrace</i>	12
1.1.2 <i>Cizinec</i>	14
1.1.3 <i>Migrant</i>	15
1.1.4 <i>Imigrant</i>	15
1.1.5 <i>Azylant – uprchlík</i>	15
1.1.6 <i>Azyl</i>	15
1.1.7 <i>Rasa</i>	15
1.1.8 <i>Rasismus</i>	16
1.1.9 <i>Národnostní menšina</i>	17
1.1.10 <i>Asimilace cizinců</i>	18
1.2 Integrace v České republice	19
1.2.1 <i>Teorie integrace</i>	19
1.2.2 <i>Kulturní integrace</i>	21
1.2.3 <i>Sociálně-ekonomická integrace</i>	22
1.2.4 <i>Občansko-politická integrace</i>	22
1.2.5 <i>Bariéry integrace</i>	23
1.2.5.1 <i>Bariéry na straně cizinců</i>	24
1.2.5.2 <i>Bariéry na straně majoritní společnosti</i>	25
1.3 Cizinci v České republice	27
1.3.1 <i>Postoj české veřejnosti k cizincům</i>	27
1.3.2 <i>Vzdělávání cizinců</i>	28
1.3.3 <i>Nevládní neziskové organizace</i>	29
2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	32

2.1	Cíl práce	32
2.2	Hypotézy	32
3.	METODIKA	32
3.1	Použité metody a techniky sběru dat.....	32
3.2	Charakteristika souboru	33
4.	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	35
5.	DISKUZE	45
6.	ZÁVĚR	48
7.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	49
8.	KLÍČOVÁ SLOVA	53
9.	PŘÍLOHY	54

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá v této době velmi diskutovaným tématem, a to imigrací cizinců do naší vlasti. Začátek devadesátých let a vstup České republiky do Evropské unie přinesl nárůst imigrantů na našem malém území. Pro mnohé se stala naše země jejich novým domovem.

Česká společnost není i přes její vývoj a změny v posledních letech ochotna přijímat imigranty. Soužití s cizinci je v naší společnosti vnímáno velmi rozdílně a často bývá problematické. Musíme si ale uvědomit, že už nejsme v době, kdy můžeme ovlivnit, zda cizince na území našeho státu chceme, či nikoli. Do roku 1989 to byli Češi, kteří odcházeli do jiných států. V dobách našich předků se stěhovali většinou za prací, v době totality odcházeli z důvodu nesouhlasu s komunistickým režimem, který jejich svobodu omezoval a svou roli hrály i ekonomické důvody. V těchto dobách jsme se setkávali spíše s emigrací, než s imigrací. (4)

V této práci jsou hledány odpovědi na otázky, jak se chovat k příchodu a začleňování cizinců do naší společnosti. Jak se chovat, aby byl přijatelný a přínosný pro obě strany. Aby se naše společnost otevřela, nevznikaly uzavřené cizorodé komunity, které mají k naší společnosti negativní postoje.

Soužití s cizinci nepředstavuje jen sociální a ekonomické problémy spojené s trhem práce, ale i problémy týkající se bezpečnosti, které souvisí s hospodářskou kriminalitou, pašováním drog i lidí.

Toto téma je zpracováno proto, že studentka pracuje na akademické půdě v Nových Hradech, kde žijí cizí státní příslušníci, kteří se ať už sami anebo se svými rodinami usadili v České republice. Díky tomu, že s nimi pracuje, má možnost sledovat integrační proces osobně a z tohoto důvodu si uvědomila důležitost a některé nedostatky tohoto procesu. Zajímají ji tito lidé z různých zemí s různými osudy, se kterými spolupracuje a zajímají ji názory občanů Novohradska na tyto občany.

Cílem této práce je najít hlavní faktory, které ovlivňují integrační proces cizinců, žijících v ČR delší dobu a působí na jejich sociální život. Poznat problémy cizinců v sociální oblasti a upozornit na faktory, které ovlivňují jejich začlenění se do společnosti. Pro úspěšnou integraci cizinců i většiny lidí v ČR, by bylo dobré znát co je překážkou, ale i to co je pozitivem a co může integraci usnadnit.

Podklady jsou získány od občanů Novohradska tak, aby byly hodnověrné a mohly přispět k pochopení jejich chování, postojů, zlepšit komunikaci mezi cizinci a obyvateli Novohradska. Jsou zachyceny situace, ve kterých občané řeší běžné životní problémy – bydlení, práce, jednání na úřadech, návštěva lékaře, sousedské vztahy, ale i ty situace, při kterých byli s chováním cizinců nespokojeni.

Ve své práci jsem spolupracovala s obyvateli žijícími trvale na Nových Hradech a okolí, občany Novohradska, které jsem požádala o vyplnění dotazníku, který bude směřovat k získání informací jaký je jejich názor na imigraci a co nám přinese integrace cizinců.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 Vymezení základních pojmů

1.1.1 Migrace

Česká republika do konce roku 1992 Česká a slovenská federativní republika, prošly od konce roku 1989 poměrně rozsáhlou změnou společenských, politických a ekonomických poměrů a státoprávního uspořádání. Důsledkem přechodu k tržní ekonomice a parlamentní demokracii místo příkazového komunistického řízení bylo krom jiného i velká a zásadní změna zahraničně politické orientace naší země a způsobu ochrany jednotlivých hranic. Po změnách v listopadu na podzim 1989 se otevřely hranice tehdejšího Československa celému okolnímu světu, zejména zemím Evropy západní. To přineslo jednak nové možnosti pro naše občany, pokud jde o svobodu pohybu a pobytu, cestování i pracovní uplatnění v některých sousedních státech, i zvýšený příliv občanů jiných států na naše území. Na tyto skutečnosti musela reagovat i česká veřejná správa, bylo nutné přijetí zcela nových právních norem, upravující oblasti migrace na našem území, podmínky pobytu cizích státních příslušníků, pohraničního a přeshraničního styku s jinými zeměmi. (26)

Migrace je stěhování členů skupiny z jedné populace do druhé. Populace je soubor jedinců stejného druhu, nacházejících se v jednom určitém místě v jednom určitém čase. Z hlediska určité konkrétní populace lze rozlišit emigraci, což je počet jedinců, kteří se z této populace odstěhovali za určitou jednotku času (zpravidla rok), a imigraci, což je naopak počet jedinců, kteří se do této populace za příslušnou časovou jednotku přistěhovali. Migrace mohou být dobrovolné, za prací či za příbuznými, nebo nucené (jejichž příčinou je zpravidla silné zhoršení životních podmínek, válečný stav, diktatury atd.). Někdy nelze tyto dva druhy jednoznačně odlišit. Mezi migrujícími lidmi výrazně převládají migrace dobrovolné. (20)

Důvodů migrace není málo, k hlavním patří socioekonomické rozdíly mezi chudými a bohatými zeměmi, náboženské či politické neshody, válečné konflikty, ekologické katastrofy a kmenové etniky. (37)

Pojem migrace Tatjana Šišková (1998) definuje následovně:

- a) pohyb obyvatelstva z místa na místo, z jedné země do druhé
- b) přemísťování, přesídlování obyvatelstva
- c) vystěhovalectví a přistěhovalectví legální či ilegální z důvodů politických, ekonomických a jiných (37)

S migrací souvisí legální i nelegální vstup do země. Budeme-li mluvit o legální migraci, měli bychom sledovat i stanoviska, která působí na myšlení našich občanů a snažit se jejich pohled na cizince změnit. Jejich nedůvěra, skoro až nenávisť sahá do minulosti, kdy jsme neměli možnost se stýkat s občany jiných zemí, neměli jsme možnost poznat jejich kulturu, jazyk, tradice a historii. Proto je důležité, aby naši občané začali brát cizince jako rovnocenné partnery a obyvatele našeho státu. Podle vědeckých studií je absorpční kapacita naší republiky nejméně 10 %, tzn., že je schopna pojmout až na jeden milion cizinců. (24)

V otázce nelegální migrace je třeba si uvědomit možnost ohrožení bezpečnosti nejen státu, ale i celé společnosti. Od vzniku České republiky (1. 1. 1993) bylo při nedovoleném způsobu překročení státních hranic či prokázaných pokusů zjištěno více než 300 000 osob, od roku 1998 však dochází k postupnému snižování. (27)

V období let 1993 – 1996 Česká republika prošla úspěšně ekonomickými reformami a zařadila se v ekonomických parametrech na špičku mezi zeměmi střední a východní Evropy. V té době proto začíná výrazný příliv ekonomických imigrantů.

Z posledního sčítání lidu, které proběhlo v březnu roku 2011, vyplývá, že díky cizincům je počet obyvatel České republiky vyšší, než byl v roce 2001. Statistickí tvrdí, že za tímto růstem stojí nejen zvýšená porodnost, ale především migrace cizinců.

V roce 2001 u nás žilo 124 668 cizinců, nyní jich u nás žije 449 450 (o 360,5 % více). (6)

Z výsledků sčítání lidu v roce 2011 také vyplývá, že nejpočetnější skupinou cizinců jsou Ukrajinci (117 810), dále Slováci (84 380) a na třetím místě jsou Vietnamci (53 110). V České republice byli sečtení lidé celkem 182 zemí světa. (6)

K 1. 1. 2011 Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR v České republice evidovalo 425 301, z toho 189 962 cizinců s trvalým pobytem, 235 399 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů. K tomuto datu byli v ČR nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny (124 399 osob, 29 %) a Slovenska (71 788 osob, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (60 301 osob, 14 %), Rusko (31 941 osob, 8 %) a Polsko (18 242 osob, 4 %). (6)

Česká republika se v posledních letech stala zemí, která je pro cizince migrující za prací a obchodem zemí cílovou pro dlouhodobé či trvalé usazení. Česká společnost se ale stále řadí, jak etnicky, tak i národnostně k výrazně homogenním státům. (11)

1.1.2 Cizinec

Za cizince se podle zákona považuje osoba, která nemá české státní občanství (resp. ani jedno z jejích státních občanství není české). Nabývání a pozbývání občanství ČR je řešeno zákonem č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. (41)

Vstup, pobyt a vycestování z území České republiky je v kompetenci Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva zahraničních věcí ČR. Cizinec smí na území ČR pobývat přechodně nebo trvale. Policie může z důvodů stanovených zákonem nevydat cizinci vízum k pobytu (přechodnému i trvalému). Důvody pro neudělení víza nebo jiného povolení k pobytu (přechodnému i trvalému) jsou vymezeny zákonem. (34)

1.1.3 Migrant

Obecně je za migranta považována každá osoba, která je v cizí zemi ať už dočasně nebo trvale. (22)

1.1.4 Imigrant

Cizinec, přicházející ze zahraničí, který se usadil na území jiného státu z ekonomických, politických či náboženských důvodů. (22)

1.1.5 Azylant – uprchlík

Je osoba, které byl přiznán azyl. ČR uděluje azyl (status uprchlíka) osobám pronásledovaným ve smyslu Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, v případě sloučení rodiny a z humanitárních důvodů. (22)

1.1.6 Azyl

Ochrana, kterou stát poskytuje občanovi jiného státu nebo osobě bez státní příslušnosti. Azyl uděluje hostitelský stát až po kladném posouzení žádosti o azyl. (22)

1.1.7 Rasa

Rasa je pojmem používaným v biologii člověka, hlavně v antropologii, což je věda zabývající se člověkem, lidskými společnostmi, kulturami a lidstvem vůbec. V minulosti osídlily malé lidské skupiny různá místa naší planety, kde žily v odlišných podmínkách, které měly vliv na vznik rozmanitosti vnějších tělesných znaků. Přizpůsobovaly se různému prostředí, ve kterém žily a přitom se vytvářely důležité a potřebné znaky pro život v různých částech světa. Skupiny lidí s podobnými znaky se nazývají lidské rasy, které se od sebe liší: barvou pleti, vlasů, očí, tvarem nosu, rtů, očí a obličeje, typem ochlupení a některými biochemickými rozdíly. (9)

Na první pohled nejnápadnější je barva kůže, která je dána tvorbou a množstvím ochranného pigmentu, který zvyšuje ochranu před UV zářením. Podle

místa vzniku, podle výskytu a podle vnějších znaků rozlišujeme tři základní rasy – bílá, černá a žlutohnědá. (9)

Bílá rasa vznikla v chladnějších oblastech Evropy a jihozápadní Asie, proto se jí také říká rasa euroasijská. Barva pleti, vlasů a očí se pohybuje od světlých po úplně tmavé odstíny. Základním znakem je vystupující nos, bohaté ovlášení, ochlupení těla a u mužů vousy. (9)

Černá rasa vznikla v oblastech okolo rovníku. Představiteli této rasy jsou černoši a australští domorodci. Základní znaky jsou tmavá pleť, až černá barva kůže, tmavé oči, tmavé kudrnaté vlasy, vystouplé čelo, velké rty a široký nos. (9)

Žlutohnědá rasa vznikla v Asii a postupně se rozšířila na území Nového světa, proto se jí také říká asijsko-americká a řadíme k ní Indiány. Lidé této rasy se vyznačují světle žlutou až hnědou kůží. Základní znaky jsou rovné vlasy, malé ochlupení, široký obličej s vystouplými lícními kostmi. (9)

Mezi jednotlivými rasami již od minulosti dochází neustále v omezené míře k míšení populací, proto najdeme v každé rase odlišné skupiny, kdy v některých se už dá jen těžko vystopovat původ těchto lidí. To je důkaz toho, že lidstvo patří k jednomu živočišnému druhu a příslušníci jednoho druhu se mohou mezi sebou libovolně křížit. (9)

1.1.8 Rasismus

Slovo rasismus používáme k označení agresivního, nebo ponižujícího chování k určité skupině lidí, v tomto případě k příslušníkům jiné rasy, kterou lze identifikovat pomocí znaků, jako je třeba barva kůže či kvalita vlasů. Jde o přesvědčení, že někteří lidé jsou nadřazeni ostatním rasám. V mnoha státech v celém světě žijí vedle sebe lidé černé, bílé a žluté barvy bez problémů, jezdí spolu v dopravních prostředcích, navštěvují společně restaurace, dokonce spolu i žijí, nebo zakládají rodiny. Můžeme říct, že svět dospěl, ale bohužel i dnes některým lidem vadí, že jezdí v dopravních prostředcích s černochem, nebo jim jídlo prodal Číňan, vždy se najde někdo, kterému se na tom druhém něco nelíbí. (17)

1.1.9 Národnostní menšina

Termín „menšina“ není všeobecně definován, a to ani v evropském právu, ale nejvíce užívanou bývá definice Francesca Capotortiho (italský státní příslušník, který v 70. letech vypracoval širokou koncepci menšin) sestavená pro OSN v roce 1971. Podle ní je menšinou početně menší, nedominantní skupina občanů příslušného státu, vlastníci určité etnické, náboženské nebo jazykové znaky odlišující je od zbytku populace, která musí projevit náznak společného úsilí o zachování své kultury, tradice, náboženství nebo jazyka. Podmínky počtu a státní příslušnosti nejsou dnes považovány za významné. (18)

Neexistují ani přesná definice termínů „národnostní“, „národ“, „národnost“, „etnický“, „etnikum“, „rasa“, „rasový“ apod. Průzkum národnostního složení obyvatelstva českých zemí se provádí od roku 1880. Zjišťování národnostní příslušnosti bylo podobně jako dnes součástí soupisu obyvatel. Jako rozhodující pro určení národnosti byla obcovací řeč. (18)

Po vzniku samostatné Československé republiky při prvním sčítání lidu v roce 1921 byla národnost definována jako kmenová příslušnost, jejímž hlavním znakem byl zpravidla mateřský jazyk. Všeobecně byla před druhou světovou válkou vazba jazyka a národnosti velmi významná. Nepřipouštělo se uvádění více národností. (18)

Po válce už národnost na jazyk vázána nebyla. Národnost byla definována jako příslušnost k národu, s jeho kulturním a pracovním společenstvím je sčítaná osoba vnitřně spjata a ke kterému se hlásí. Při pozdějších sčítáních lidu už bylo ponecháno na každém jednotlivci, aby národnost zapsal podle svého přesvědčení. (18)

Další významný přelom nastal při prvním sčítání lidu po listopadu 1989 v roce 1991. Sčítání dalo lidem po dlouhých letech možnost svobodně vyjádřit své postoje, což se projevilo v otázkách národnosti a náboženského vyznání. Kromě jiného se objevila možnost uvádět národnost moravskou a slezskou, případně československou. Sčítací archy umožňovaly zápis národnosti zcela bez omezení. Jak ukázal další vývoj,

vysoké počty osob s moravskou národností při sčítání v roce 1991 odrážely víceméně atmosféru ve společnosti, nikoliv trvalý postoj občanů. (31)

Zvyšující se počty občanů jiných národností vypovídají o zlepšování kvality života, a to jak pro české občany, tak i pro cizince. I když se zdá, že je naše společnost otevřená a upřímná, myslím si, že máme před sebou ještě velký kus cesty k naprosté otevřenosti a vstřícnosti. Musíme se ztotožnit s myšlenkou, že obyvatel České republiky není totéž co Čech. Migrace je celosvětový jev, který se nezastaví před našimi hranicemi, ale naopak bude postupovat ve stále větší míře kupředu. (37)

1.1.10 Asimilace cizinců

Asimilace je přizpůsobování se jedné etnické skupiny a její kultury do jiné tak, že původní kultura ztrácí své znaky i národnostní identitu. Ty jsou nahrazovány znaky přejímané kultury. Hovoříme o takzvaném splynutí etnických skupin v jednu, tu většinou. K asimilaci může docházet přirozenou cestou ze svobodného rozhodnutí občanů asimilující se skupiny, nebo nedobrovolnou cestou. Zde můžeme hovořit o vnuceném chování majoritní společnosti. (3)

Lidé asimilující do současné demokratické společnosti nemohou být nuceni vzdát se svojí kultury. Menšinová sociální skupina se sice začleňuje do většinové, ale to co nebrání soužití společností, si menšina ponechává a chce dále rozvíjet, aby neztratila určité rysy své kultury, které by v některých případech mohly být i pro jejich novou společnost prospěšné. (13)

Obecně platí, že určitý stupeň asimilace je nutný. Nejúspěšnější bývají ti cizinci, kteří se dobrovolně asimilovali, tzn., že se cíleně zbavili odlišností od majority a splynuli s ní. Pokud však není asimilace dobrovolná, způsobí většinou více škody než užitku. (38)

1.2 Integrace v České republice

1.2.1 Teorie integrace

Přibližme si integraci cizinců v České republice. V souvislosti s rostoucím počtem cizinců je nutno brát v úvahu důkladné propracování integrační politiky a právě proto vláda České republiky v roce 1999 zahrnuje tuto problematiku do státní politiky. V tomto roce vláda zpracovala a přijala patnáctibodový program - Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky. Tento dokument klade důraz na individuální začlenění imigranta do většinové společnosti. Na základě tohoto dokumentu dále vznikla pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí Koncepce integrace cizinců na území České republiky, kterou kabinet přijal 11. prosince 2000. (21)

Tato koncepce vymezuje hlavní podmínky integrace, navrhuje opatření, jehož hlavním úkolem je působení při vzniku ekonomicky, sociálně a kulturně rozdělené společnosti. Aby fungovala, jsou nastavena jasná pravidla očekávání a výhod pro cizince usilující o integraci. (21)

Koncepce má za úkol reagovat na zvyšující se počet cizinců na našem území, žijících zde dlouhodobě nebo trvale, a navrhopvat opatření související s jejich integrací. (23)

Často se zapomíná, že proces integrace je oboustranným procesem – eventuelní úspěch integrace závisí jak na populaci přijímací země, zda je ochotna a schopna cizince přijmout, tak na samotných cizincích, jejich snaze se stát součástí společnosti a sdílet její základní hodnoty a normy. (19)

V obecné rovině lze integraci cizinců vymezit jako proces, při kterém dochází ke sjednocování domácího obyvatelstva a přistěhovalců v jednu společnost. Za hlavní faktory úspěšné integrace jsou považovány nediskriminační prostředí, rovný přístup k pracovním příležitostem a možnost využití dosaženého vzdělání související s pracovní mobilitou. Integrace v sociologické souvislosti odkazuje na stabilní vztahy jasně definované spolupráce v rámci sociálního systému. (35)

Způsob integrace a přístup k imigrantům vychází jak z historie každého státu, tak z normativních předpokladů o sociálním řádu. Je ovlivněn tradicí, migrační zkušeností států nebo jejich současným politickým směřováním. (35)

Z toho vyplývá, že řešení problému integrace cizinců do společnosti je problémem, který by bylo dobré zahrnout do společenských procesů, týká se obyvatel naší společnosti i cizinců. Proto je potřeba aby jak cizinci, tak i naši občané vytvořili dostatečné podmínky k integraci, kterou by měli brát jako vztah a neměli by ji chápat jenom jako možnost a schopnost žít a pracovat v jiné, pro ně nové zemi. (35)

Cílovou skupinou v ČR jsou cizinci, kteří na našem území žijí dlouhodobě, legálně po dobu nejméně jednoho roku. Tímto do vymezené cílové skupiny řadíme cizince, jimž byl udělen pobyt (trvalý, přechodný, pobyt na dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu) a cizinci, kterým byl udělen azyl a pro které je určen Státní integrační program. Do této cílové skupiny nepatří občané členských států Evropské unie a žadatelé o azyl. (12)

Stejně tak, jako není přesně vymezen pojem integrace, tak není vymezen ani způsob, jak se do společnosti začlenit, jak má tento proces vypadat. Cizinec by měl být schopen žít v dané společnosti. Hlavní předpoklady k úspěšné integraci z pohledu imigrantů je:

- znalost jazyka přijímající společnosti
- ekonomická soběstačnost
- schopnost orientace cizince v této společnosti
- vztahy cizince s členy majoritní společnosti

I když se někdy společnost nechová k imigrantům, jak by měla, i přes velké množství integračních bariér se imigrant stává součástí naší, hostitelské země a po nějaké době je přijat jako její občan. (12)

Integraci etnických menšin do společnosti můžeme rozdělit na tři roviny – rovinu kulturní, sociálně ekonomickou a občansko-politickou. (12)

1.2.2 Kulturní integrace

Kulturní integrace zastává důležitou roli a na ní nakonec záleží, zda bude celková integrace úspěšná. Imigranti mohou trvat na svých právech a vytvářet si postavení v nové společnosti, ale očekává se od nich, že v určité míře přijmou kulturu většinovou. Kulturní integrace bude naplněna jen tehdy, když si menšina svou kulturní odlišnost zachová, ale ekonomicky a politicky se pevně ztotožní s okolní společností. (2)

Každý člověk se s novým kulturním prostředím vyrovnává jinak, musí se umět vcítit do nového způsobu myšlení, měl by poznat, co je vhodné a co ne. Základem procesu kulturní integrace imigrantů je společně jazyk, ten je nástrojem sbližování a porozumění lidí různých odlišných národů. Neznamená to ale, že budeme chtít, aby znalost společného jazyka potlačila jazyk imigranta, nebo jej úplně ignorovala. (30)

Proces kulturní integrace je vzájemný, znamená to, že i společnost, která cizince přijímá, by se měla učit poznat a rozumět kultuře, kterou s sebou imigranti přinášejí. Kulturní integrace vůbec neznamená, že by se přistěhovalci museli vzdát kultury své země a vůbec to neznamená, že když se chtějí seznámit s jinou kulturou, tu kulturu, kterou si s sebou přinášejí, chtějí poškodit. (30)

Varianty kulturní integrace:

- příslušníci menšiny opustí své zvyky úplně, přizpůsobí se většinové společnosti – v tomto případě jde o asimilaci
- menšina splyne s většinovou společností, obohatí ji ale svými zvyky – v tomto případě jde o tzv. tavicího tyglíka
- menšina si zachová svou kulturní odlišnost, politicky i ekonomicky se ale integruje – v tomto případě jde o kulturně-pluralistickou integraci
- menšina i většina si svou odlišnost kultury zachová, protože její zachování je žádoucí – v tomto případě jde o multikulturismus

Kteroukoli variantu můžeme dosáhnout především prostřednictvím vzdělávacího systému. (2)

1.2.3 Sociálně-ekonomická integrace

Sociálně-ekonomická integrace je další rovinou a úzce souvisí rozložením příslušníků menšin do základních sociálních sfér dané společnosti (trh práce, vzdělání, kvalita bydlení, zdravotní péče aj.). (1)

Základním předpokladem sociálně-ekonomické integrace je společný jazyk a vzdělávací instituce, které umožňují dostatečně poznat kulturu společnosti. Sociálně-ekonomickou integraci rozdělujeme na úplnou a částečnou. (1)

O úplné ekonomické integraci hovoříme v případě, že neexistuje vzájemný vztah mezi etnicko-kulturním původem a sociálně-ekonomickým postavením, kdy mají určité skupiny významně horší šance na úspěšné sociálně-ekonomické postavení. V případě dosažení rovnoměrného rozmístění příslušníků menšiny ve všech úrovních společnosti, hovoříme o integraci úplné. (1)

K zajištění sociální a ekonomické integrace je třeba se snažit, aby bylo zabráněno diskriminaci v zaměstnání, bydlení, vzdělání, aby byly vytvořeny stejné podmínky, které umožňují naplnění rovných práv a příležitostí a ochranu proti rasismu. Dále jde o snahu k přeměně struktury ekonomické. (1)

1.2.4 Občansko-politická integrace

Poslední rovinou integrace je občansko-politická rovina, která má také, jako předchozí rovina dvě formy. První je politická asimilace, jde o stav, v němž etnická příslušnost nemá vliv na šanci získat zaměstnání na jakékoliv pozici státní správy, hovoříme tedy o pozici úřednické. Nemá vliv ani na úspěch ve volbách, či politické posty. Výběr kandidátů není ovlivněn etnickou příslušností, jsou voleni, či vybírání nezávisle na svém původu. Vychází z toho, že každý bez ohledu na svůj etnický původ má možnost účastnit se veřejného života ve všech sférách. (2)

Druhou formou politické integrace je akomodace – je to cílené neboli účelové brání zřetele či ohledu na etnické menšiny při obsazování postů ve státní správě či politické oblasti. Tato akomodační opatření mají předejít nebezpečí občansko-politické segregace, která hrozí příslušníkům menšin (kontrola menšiny většinou), nebo přímo otevřenému etnickému konfliktu, který může být způsoben právě politickou segregací, která je většinou spjata s občansko-sociální a kulturní segregací. Tento násilný konflikt většinou nastává ve stavu odcizení se obou stran, přičemž menšina se cítí politicky, sociálně a kulturně vyloučena z důvodu politické asimilace a akomodace. (2)

1.2.5 Bariéry integrace

Česká republika se začala zabývat řešením otázek integrace již od roku 1991 (systematicky od roku 1994 kdy se začal realizovat Program integrace uznaných uprchlíků), kdy důvodem byla reakce na vzniklou uprchlickou situaci. Byly vytvořeny státní asistenční integrační programy pro určité skupiny cizinců. Cílem těchto programů je zlepšovat podmínky pro imigranty, aby vstup do jejich dalšího života byl co nejjednodušší. Programy byly založeny hlavně na zajištění bydlení, umožnění bezplatné jazykové přípravy, pomoc při hledání, či vstupu do zaměstnání, sociálně právní poradenství a další. (25)

Do realizace koncepce integrace cizinců na území ČR je zapojeno ministerstvo práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, ministerstvo vnitra, průmyslu a obchodu, dále ministerstvo kultury, zdravotnictví, pro místní rozvoj, financí a další instituce a orgány.(např. Nevládní neziskové organizace, Akademie věd ČR, odborové organizace). (25)

Imigrace z jedné země do druhé je velice složitý psychosociální proces s mnoha různými pohledy, které mají značný trvalý dopad na identitu jednotlivce. Odchod z vlastní země lze přirovnat ke ztrátě blízké osoby, protože tento proces s sebou nese velké ztráty. Odchodem se člověk často musí vzdát blízkých lidí, svých i kulturních zvyklostí, domácí kuchyně, národní historie a hudby a hlavně svého jazyka. V tomto případě hovoříme o takzvané akulturaci, což je vzájemné přejímání a splývání

rozdílných kultur, jde o vysoce komplexní proces, který má velký vliv na integraci, při kterém se biologický jedinec stává sociální osobou. (16)

Je třeba si ale říci, že cizinci většinou imigrují a do jiné země přicházejí proto, že je k tomu vedou problémy v jejich zemi, jdou za zaměstnáním, chtějí podnikat, vydělat si nějaké peníze zabezpečit rodinu a děti, najít si životního partnera, jdou za vzděláním, chtějí prostě prožít spokojený život a většinou neřeší, jak bude probíhat jejich integrace. Jejich rozhodnutí k pobytu na území určitého státu se většinou průběhu mění. Velmi často cizinci přicházejí. (16)

S tím, že jejich pobyt je časově limitován, většinou se ale prodlužuje. Někteří stále uvažují o odchodu, ale rozhodný krok k realizaci tohoto rozhodnutí stále odkládají, většinou se jedná o příslušníky vietnamského etnika, o kterých hovoříme, že jsou ve stavu permanentního provizoria, nezabydlují se nastálo a takto mohou setrvávat i několik desítek let. Samozřejmě tato situace snižuje motivaci k integraci, motivaci k tomu vytvářet si nástroje vhodné k integraci, tak i ztotožnit se se společností a naučit se jazyk dané země. (29)

Člověk žijící v jiné zemi, než ve své má určitou představu, svá přání, svůj sen a s tím vším přišel a za tím směřuje. Většina imigrantů chce žít stejně jako lidé v dané zemi, alespoň co se životní úrovně týká, a proto by měla společnost hostitelské země vytvářet hodně příležitostí pro všechny, kteří se chtějí integrovat. Pokud tomu tak není, dochází k bariérám integrace jak na straně cizinců, tak na straně společnosti. (29)

1.2.5.1 *Bariéry na straně cizinců*

Imigranti přicházejí do země na základě dobrovolného rozhodnutí nebo na základě tlaku, který je přinutil opustit rodnou zemi. Dobrovolná či nucená emigrace velmi ovlivňuje jejich schopnost se integrovat. Proces integrace může být úspěšný jen tehdy, pokud se cizinci budou sami chtít stát součástí společnosti, do které přišli, přijmout její cíle, dodržovat normy a sdílet její hodnoty. (15)

Imigranti si s příchodem do nové země přinášejí své způsoby, jednání i způsob chování v určitých situacích. V pro ně nové zemi většinou bývá jiná, pro ně odlišná

kultura a je jen na nich, jestli se naučí v nových situacích chovat takovým způsobem, který je v nové zemi odpovídající. Protože imigranti nemají skoro žádné kontakty s místními obyvateli, nabývají pocitu a zkušenosti, že jejich chování je neodpovídající a nepřiměřené a oni nechápou proč. Neví, jak se mají chovat, v nové společnosti se necítí dobře, dostávají se do tzv. akulturačního stresu. (33)

Jmam pokud to nePři setkání příslušníků menšinových skupin s dominantní kulturou dochází k mnoha změnám právě u jednotlivců menšinové skupiny. Někdy jde o změny v oblékání, způsobu stravování, vyjadřování a může dojít k obtížnému stavu nejistoty, depresím až k chorobnému stavu úzkosti. Náprava těchto stavů je dlouhodobí proces. (33)

Největší překážkou integrace na straně cizinců je jazyková bariéra, to je pro imigranty do České republiky velký problém. Ale naučit se jazyk je pro ně opravdu nezbytné. Souvisí to především s délkou pobytu v naší republice, s potřebou využití jazyka a umět s ním pracovat. Čeština je pro cizince velice obtížná, a pokud se jí nenaučí, často se setkávají s překážkami, které jim imigraci komplikují. Neznalost jazyka s sebou nese problémy při komunikaci, protože, když mluvčí použije nesprávná slova, gesta a nevyjádří se správně, může si posluchač jeho sdělení vysvětlit špatně. Může dojít k nečekané reakci, k nedorozumění a v některých případech i ke konfliktu. Další bariérou může být osobnost člověka, jeho vrozené a získané vlastnosti, zkušenosti, jeho jedinečná osobní historie, pohlaví, věk, jeho genetické vlastnosti, schopnosti, vliv prostředí, důvody příchodu do naší země, a zda jde o migraci nucenou, nebo dobrovolnou. Všechny tyto způsoby ovlivňují integrační průběh do dané společnosti. Cizince je možné považovat za úspěšně integrovaného jen v případě, když cítí splynutí se společností, ve které žije a plní-li očekávání ostatních. (15)

1.2.5.2 *Bariéry na straně majoritní společnosti*

Cizinci přicházející na naše území většinou absolvují nadměrná úřednická jednání spojená s ověřováním všech dokladů potřebných k pobytu dle předpisů a zákonů naší republiky. Ti, kteří se chtějí v republice usadit, považují za největší

problém právě tuto administrativní a úřednickou bariéru, projevující se při náročných a složitých jednáních na úřadech. Podmínky, které jsou nastaveny, v konečném důsledku neumožňují rovný přístup. Většinou je problém v úřednicích, v jejich negativních postojích, neochotě a malé vstřícnosti. Úředníci se chovají a přistupují, jak k jednotlivým cizincům různě a odlišně, tak i k řešení jejich problémů. Málokdy si cizinci stěžují na zákony státu, i když jejich existence často ztěžuje imigrantům bez problémů se začlenit do společnosti. (35)

Naše republika se vyvíjela dlouhodobě převážně jako homogenní a imigranti pro ni jsou určité nebezpečí a vyvolávají jisté obavy. Naše populace si vytváří o cizincích svůj obraz, který se odvíjí od nízké informovanosti o životě cizinců a od jejich medializace v tisku, rozhlase a televizi. Díky těmto nedostatečným neosobním znalostem, dochází ke zkreslení informací a tím lidé přijímají většinou neověřenou představu o cizincích od jiných lidí, kteří mohou být vůči cizincům afektovaní, a rozumný názor v jejich informovanosti bývá potlačen. V této souvislosti hovoříme o stereotypech a předsudcích, které pokud spolu různé etniky chtějí žít, sehrávají důležitou roli. (39)

Problémy, které jsou s předsudky a stereotypy spojeny vznikají proto, že podávané informace z médií jsou všeobecné a směřují ke všem příslušníkům určité etniky a nezabývá se jednotlivcem. Znamená to tedy, že většinou přijímá společnost informace, o někom, komu jsou přisuzovány záporné vlastnosti, bez toho, aby objevovala a prezentovala informace své. Většinou stereotypy a předsudky souvisí do určité míry se vzděláním. Lidé s vyšším vzděláním se těmito procesy nezabývají, mají svůj názor, který jsou schopni prezentovat veřejně a jsou si vědomi, že stereotypní jednání může být pro společnost neúnosné. Může totiž nastat stav, kterému říkáme xenofobie, což znamená strach z cizinců. Slovo se většinou užívá pro označení nesnášenlivosti k lidem z jiných zemí a neúcty k jejich tradici a kultuře. Xenofobii lze také chápat jako předsudek, který vytváří negativní názor bez jakékoliv předcházející znalosti. (5)

1.3 Cizinci v České republice

1.3.1 Postoj české veřejnosti k cizincům

V České republice bylo do této doby napsáno a publikováno několik odborných prací, zpracováno několik sociologických šetření věnujících se otázkám xenofobie a rasismu v naší společnosti. Výsledky zpracování a šetření potvrzují, že etnické klima v naší republice je především z důvodu dlouhodobého uzavření hranic republiky a nezájmu o problematiku vztahů mezi různými etniky. Lidé mají zažitě a vnímají naši společnost jako stejnorodou nejen v kultuře, ale i v etnickém složení. Zatím cizince nevnímají jako konkurenty na trhu práce, spíše se obávají, že příliv imigrantů a žadatelů o azyl způsobí růst kriminality. Rozlišují cizince podle toho, jak dalece jsou schopni se přizpůsobit a samozřejmě podle toho, zda jsou pro naši společnost přínosem. (32)

Jednou ze skupin, která je pro naši společnost přínosnou a přináší do ČR nejen kulturní, ale i ekonomický kapitál a nepřináší s sebou žádné problémy, je skupina tvořená cizinci z Evropské unie. Jsou schopni se přizpůsobit životním stylem i jazykem, proto jsou přijímáni pozitivně a s respektem. (32)

Druhou skupinu tvoří cizinci nám velice blízcí svým historickým, národním a jazykovým původem. Tato skupina nepřináší žádný bohatý kapitál. Patří sem čeští emigranti, Slováci a Poláci. Začlenění se do českého prostředí je v jejich případě bezproblémové. (32)

Třetí skupina cizinců se skládá z národů, které se od Čechů odlišují úplně. Tuto skupinu tvoří Vietnamci, Číňané, Arabové, Ukrajinci, Rusové a další. Tito cizinci jsou většinou v sousedství odmítání, i u nás jejich přítomnost je většinou hodnocena negativně, což je podloženo obavami z jejich kriminality, z ukrajinské mafie a ilegální imigrace. (32)

1.3.2 Vzdelávání cizinců

System vzdelávání v České republice se skládá z několika úrovní. Začíná mateřskou školou, kde je poskytováno předškolní vzdelávání dětí od tří let, do doby než nastoupí povinnou školní docházku. Ta začíná nástupem dítěte na základní školu, která se dělí na první a druhý stupeň. O prvním stupni hovoříme, když dítě chodí do 1. - 5. ročníku, o druhém stupni, když dítě chodí do 6. - 9. ročníku základní školy. Druhý stupeň někteří žáci nahrazují studiem víceletého gymnázia. (18)

Vyšší vzdelání žáci mohou získat na gymnáziích, středních školách, nebo středních odborných učilištích. Na těchto školách trvá studium 4 roky a vzdelání je ukončeno maturitní zkouškou, nebo závěrečnou zkouškou na středním učilišti. Po té mohou žáci pokračovat ve studiu na vyšší odborné škole a vysoké škole. (18)

Ústředním orgánem, který je za řízení vzdelávání zodpovědný je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které zřizuje další organizace na vzdelání dohlížející. Patří mezi ně Česká školní inspekce, která kontroluje dodržování platných předpisů a kvalitu vzdelání na školách. (18)

Cizinci žijící na našem území podléhají, pokud zákon nestanoví jinak, stejným právům a povinnostem v oblasti vzdelávání jako občané České republiky. Pokud mluvíme o stejných podmínkách, znamená to bezplatné vzdelávání ve veřejných školách, rovnocenné podmínky při přijímání, průběhu a ukončení vzdelání. Naopak od cizinců se požaduje předpoklad, že jsou schopni vzdelávat se v českém jazyce, popřípadě v jazyce, který je v dané škole jazykem vyučovacím. Základní právní normou je Listina základních práv a svobod, Ústava ČR a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a svobodách. (6)

Předškolní, základní umělecké a jazykové vzdelání mohou v ČR absolvovat cizinci, kteří mají povolený pobyt na území ČR delší než 90 dní, nebo pokud jejich pobyt na našem území je z důvodu výzkumu, pokud se jedná o azylanty, nebo jsou žadateli o udělení mezinárodní ochrany či užívají dočasnou ochranu. (6)

Od 1. ledna 2009 platí pro cizince, kteří žádají o trvalý pobyt v České republice, povinnost složit zkoušku z českého jazyka. Výjimku tvoří cizinci z Evropské unie, Islandu, Švýcarska, Lichtenštejnska, Norska, cizinci starší šedesáti let a mladší patnácti let. Z toho plyne, že nejčastěji se zkouška týká přistěhovalců ze slovanských zemí a Vietnamu. Výzkumný ústav Pedagogický v Praze z pověření MŠMT provozuje od června roku 2008 webové stránky pro cizince. Cizinci na nich najdou všeobecné informace o zkoušce, pravidlech, podmínkách i o školách, kde je možné zkoušku složit. Najdou zde i přehled škol, kde je možné se na zkoušku připravit. Stránky nejsou jen pro cizince, ale i pro vyučující a zkoušející, kteří zde najdou doporučenou literaturu, studijní materiály, metodiku k výuce češtiny pro cizince a informace o školení pro učitele. Stránky jsou přístupné v šesti jazycích – češtině, angličtině, ruštině, francouzštině, ukrajinštině, vietnamštině a připravují se další jazyková rozšíření. (6)

1.3.3 Nevládní neziskové organizace

Neziskové organizace jsou organizace, které nemají za cíl vytvářet zisk, ale jejich cílem je věnovat se jakékoli veřejně prospěšné činnosti. Pod pojmem veřejně prospěšná činnost si můžeme představit pomoc sociálně slabým, nebo postiženým spoluobčanům, vzdělávání a výchovu, kulturu nebo ochranu přírody. (36)

Nevládní organizace jsou organizace, které nejsou založeny žádným orgánem veřejné správy – městem, krajem, ministerstvem, vládou. To znamená, že je neřídí žádný úřad, ale vznikají dobrovolným a svobodným rozhodnutím lidí, kteří se rozhodnou takovou organizaci založit. (36)

Jaké jsou jejich podoby?

Občanské sdružení – je sdružení občanů, kteří chtějí společně realizovat různé činnosti. Jde o nepolitické subjekty, které se registrují u Ministerstva vnitra. Příklad: SOZE – sdružení občanů zabývajících se emigranty, je nevládní nezisková organizace, jejímž posláním je poskytování pomoci uprchlíkům a ostatním cizincům, přicházejících do České republiky. (36)

Nadace – jsou sdružení majetku, které mají za cíl dávat peníze, tam kde je potřeba. Zakladatel nadace vloží tzv. nadační jmění ve výši minimálně 500.000,- Kč a z výnosů a dalších zisků tato organizace finančně podporuje např. činnost s dětmi, péči o staré lidi a jiné. Nadace jsou většinou pojmenovány podle svého zakladatele anebo vystihují oblast působnosti – např. Nadace Open Society Fund, jejíž program je zaměřen na zlepšení postavení pracovních migrantů. (36)

Nadační fondy – je to vlastně obdoba nadace, ale nemusejí mít nadační jmění. Jsou zaměřeny na určitý okruh aktivit, nebo působí lokálně.

Obecně prospěšné společnosti – jsou organizace, které mají za cíl poskytovat veřejně prospěšné služby. Služby mohou poskytovat i za úplatu, vzniklý zisk nesmí rozdělit mezi své zakladatele, ale musí jej použít opět na poskytování služeb. Působí jako soukromé školy, sociální zařízení či dětské domovy. (36)

Účelová zařízení církví – tyto organizace zakládají církve za účelem poskytování charitativních, sociálních a humanitárních služeb. Např.: Charita katolické církve. Provozují domy s pečovatelskou službou, stacionáře, chráněné dílny a centra volného času pro mládež. (36)

Nevládní neziskové organizace se v České republice od počátku 90. let věnují také aktivitám a činnosti v oblasti integrace a migrace cizinců. Tyto organizace jsou v současné době aktivní a významnou součástí naší společnosti, realizují velké množství projektů v oblastech, právního a sociálního poradenství pro cizince, výuky českého jazyka, zvýšení informovanosti cizinců, vzdělávání pedagogických pracovníků, užití volného času, uplatnění cizinců na trhu práce, prevence rasismu, xenofobie a diskriminace. (36)

Vznik, činnost a rozvoj nevládních organizací vláda České republiky podporuje i prostředky uvolněnými ze státního rozpočtu na realizaci Koncepce integrace cizinců. Podpora činnosti nestátních neziskových organizací a účelových zařízení církví je od roku 1999 samostatnou oblastí realizace Koncepce integrace cizinců. I když vláda ČR tyto organizace podporuje, ze strany nestátních organizací

slyší kritiku z důvodu nedostatečné státní podpory, nedostatečné a neuspokojivé spolupráce a nedocení významu těchto organizací. (28)

Mezi nejdůležitější nevládní neziskové organizace, které se zabývají otázkami migrace a integrace v ČR patří:

- Centrum integrace cizinců
- Centrum pro otázky migrace
- Česká katolická charita
- Organizace pro pomoc uprchlíkům
- Poradna pro integraci
- Poradna pro uprchlíky
- Sdružení zabývající se emigranty

2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíl práce

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jaké názory mají občané Novohradska k imigraci a imigrantům, kteří k nám přicházejí, anebo žijí na našem území. Součástí výzkumu je zjišťování toho, jaké jsou postoje těchto občanů k otázkám integrace cizinců do společnosti a jaké výhody, či nevýhody jsou vnímány v souvislosti s tímto jevem.

2.2 Hypotézy

V souvislosti s cílem kvantitativního výzkumu byly stanovené tyto hypotézy:

H1: Postoje občanů Novohradska k imigrantům jsou pozitivní.

H2: Občané Novohradska se domnívají, že integrace cizinců nepřináší žádné výhody ani nevýhody.

3. METODIKA

3.1 Použité metody a techniky sběru dat

Výzkumná část bakalářské práce byla realizována dotazníkovým šetřením u respondentů. Získaná data jsem ve své práci zpracovala tak, aby byly ověřeny stanovené hypotézy. Respondenty byli občané ČR v oblasti Novohradska.

V práci byla pro kvantitativní výzkum a pro získání potřebných dat použita metoda dotazování ve formě tištěného dotazníku, jehož výhoda je především v rychlosti a možnosti kvalitního zpracování získaných dat.

Dotazník je jedním z nejběžnějších nástrojů pro sběr dat určených k průzkumu. Skládá se z otázek, jejichž cílem je získat názory a fakta od respondentů.

Porovnáme-li jiné typy průzkumů, jako například osobní nebo telefonický rozhovor, pozorování, skupinový rozhovor, atd., můžeme říct, že prostřednictvím dotazníku můžeme získat informace s mnohem menší námahou a levněji. Výhodou dotazníku je, že se výsledná data dají mnohem jednodušeji zpracovávat. Další výhodou dotazníku je, že je to jedna z nejméně dotěrných metod průzkumu, protože respondent jej může vyplnit v klidu doma. Protože každý z nás alespoň jednou v životě dotazník vyplňoval, může říct, že není složitý na vyplnění. (14)

Mluvíme-li o nevýhodách, jednou z nich je obtížné získávání respondentů. V dotazníku je snadnější vyplnit nepravdivé informace, redukuje komunikaci, protože 90 % komunikace je nonverbální a dotazník ji nedokáže zachytit.

V dotazníku (příloha č. 1) použitým pro tuto práci bylo respondentům položeno 15 otázek, pro které byly předvoleny stručné a výstižné odpovědi. Dvě otázky byly polootevřené, v nichž mohl respondent uvést svou odpověď, dle vlastního názoru. Nechyběly ani otázky pro určení identifikace, zjištění pohlaví, věku a dosaženého vzdělání respondenta.

3.2 Charakteristika souboru

Výzkumný soubor tvořili respondenti různého pohlaví, věkových kategorií a vzdělání, žijící, či trvale pracující v oblasti Novohradsko. Jedinou podmínkou respondenta pro vyplnění dotazníku byla jeho plnoletost.

Nové Hrady jsou město v Novohradských horách poblíž hranic s Rakouskem, zhruba 30 km jihovýchodně od Českých Budějovic. Jsou centrem turisticky zajímavé oblasti jižních Čech s bohatou historií Rožmberků a Buquoyů. Katastrální rozloha města je 7 968 ha. (40)

Počet trvale žijících osob tohoto malého jihočeského města se pohybuje kolem čísla 2 599 obyvatel. Obec je vzdálená přibližně 3 km od rakouských hranic.

V obcích, které katastrálně spadají pod Nové Hrady: Byňov, Nakolice, Nové Hrady, Obora, Štiptoň, Údolí, Veveří a Vyšné, je k trvalému pobytu přihlášeno 517 trvale žijících obyvatel. (40)

Všichni oslovení respondenti byli ochotni se výzkumu zúčastnit a odpověděli na všechny otázky. Výběr zkoumaného vzorku byl náhodný, kdy jsem oslovila respondenty na ulici, u lékaře a shlukový, kdy jsem navštívila školy, školky, obchody a továrnu, která v Nových Hradech sídlí.

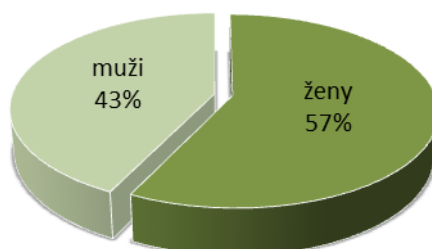
Za pomoci mé rodiny a přátel, prostřednictvím osobního jednání bylo rozdáno 400 dotazníků, z nichž se vrátilo celkem 367. Návratnost byla 91,75 %. Z celkového počtu 100 % (3116) obyvatel Novohradska, bylo osloveno 12,84 % (400) respondentů a návratnost vyplněných dotazníků 11,78 % (367).

Před předáním dotazníku jsem každého respondenta seznámila s účelem dotazníku a ujistila ho o absolutní anonymitě. Data byla sbírána v období od března 2013 do listopadu 2013 a zpracována do grafů a tabulek pomocí počítačového programu Microsoft Office Excel.

4. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Otázka č. 1: Vaše pohlaví?

Pohlaví respondentů

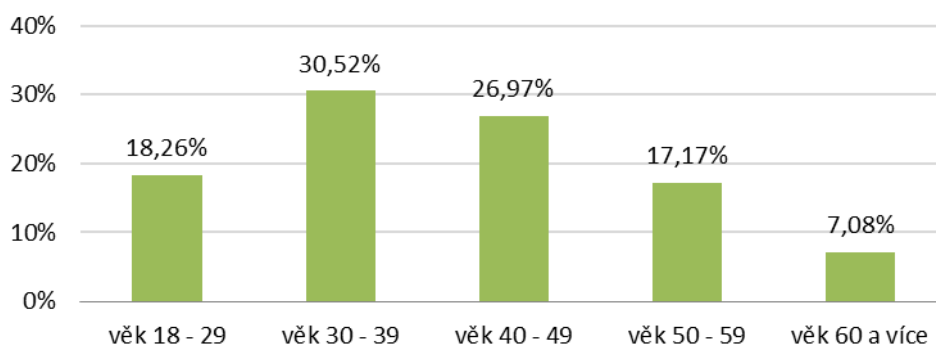

Graf 1: Pohlaví respondentů (Zdroj: vlastní výzkum)

Dotazník ke zpracování a vyhodnocování dat řádně vyplnilo 367 (100 %) respondentů, z toho odpovídalo 211 (57,50 %) žen a 156 (42,50 %) mužů.

Otázka č. 2: Váš věk?

Věk respondentů

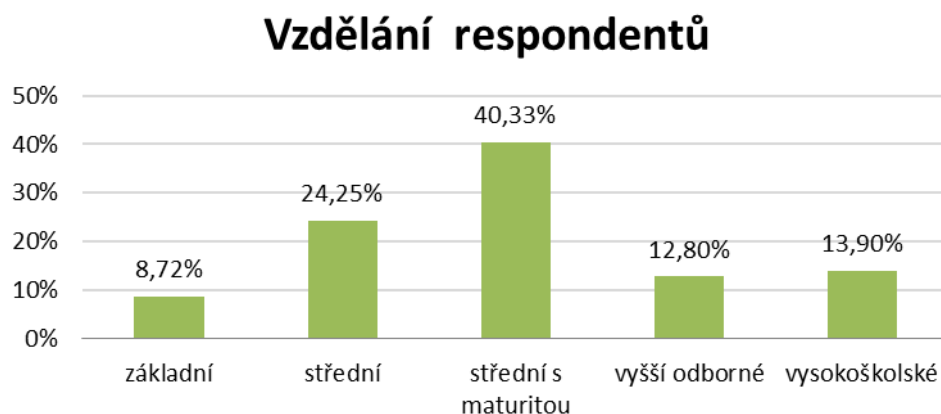

Graf 2: Věk respondentů (Zdroj: vlastní výzkum)

Výzkum týkající se věku respondentů ukázal, že z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných bylo 67 (18,26 %) respondentů ve věku 18-29 let, 112 (30,52 %) respondentů ve věkovém rozmezí 30-39 let, 99 (26,97 %) respondentů v rozmezí 40-49

let, 63 (17,17 %) respondentů v rozmezí 50-59 let a ve věkovém rozmezí 60 a více let bylo 26 (7,08 %) respondentů.

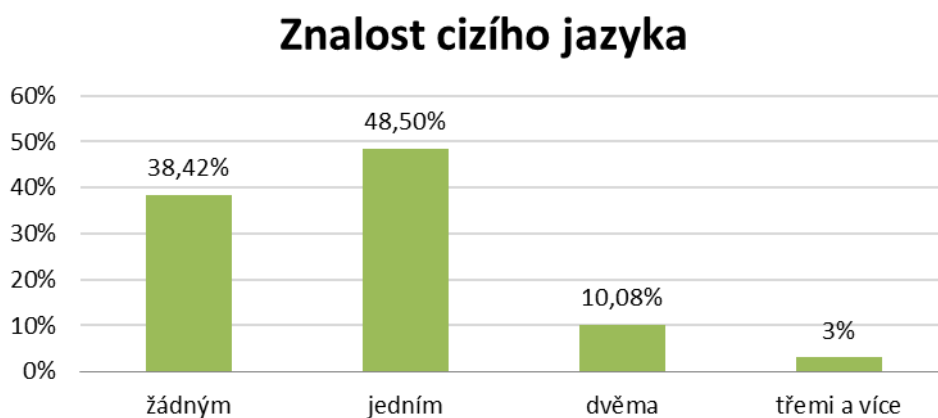
Otázka č. 3: Vaše nejvyšší vzdělání?

Graf 3: Vzdělání respondentů (Zdroj: vlastní výzkum)

Otázka týkající se vzdělání respondentů ukázala, že z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných je 32 (8,72 %) dotazovaných se základním vzděláním, 89 (24,25 %) dotazovaných se vzděláním středním- vyučen/a. Do kategorie se středoškolským vzděláním s maturitou spadá 148 (40,33 %) dotazovaných, vyšší odborné vzdělání má 47 (12,80 %) dotazovaných a 51 (13,90 %) dotazovaných je se vzděláním vysokoškolským.

Otázka č. 4: Kolika cizími světovými jazyky se domluvíte?

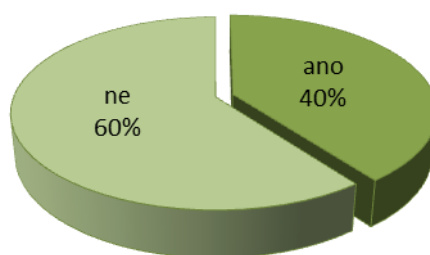

Graf 4: Znalost cizího jazyka (Zdroj: vlastní výzkum)

Z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných se zjistilo, že 141 (38,42 %) respondentů nehovoří žádným světovým jazykem, 178 (48,50 %) respondentů hovoří jedním světovým jazykem. Dvěma světovými jazyky se domluví 37 (10,08 %) respondentů a třemi jazyky hovoří z celkového počtu pouze 11 (3 %) respondenti.

Otázka č. 5: Jste ochotni prohlubovat si dál své jazykové schopnosti?

Ochota učít se cizí jazyk

Graf 5: Ochota učít se cizí jazyk (Zdroj: vlastní výzkum)

Na otázku položenou v dotazníku, zda jsou respondenti ochotni se učít některý ze světových jazyků, bylo 221 (60,22 %) respondenty odpovězeno, že ne. 146 (39,78 %) respondentů uvedlo, že ano. Tato otázka souvisí s otázkou č. 2, protože větší

část respondentů je ve věkové kategorii nad 40let a jejich zájem o zdokonalování se v oblasti jazykových schopností je slabší, než u respondentů ve věkové kategorii do 40let.

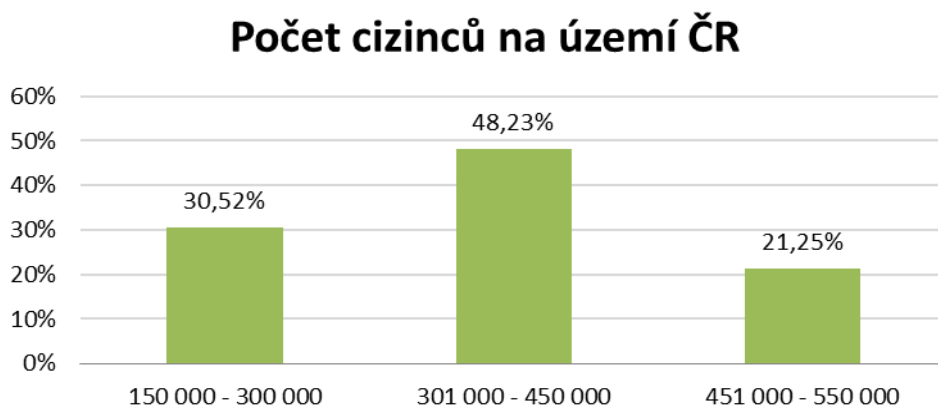
Otázka č. 6 : Dokázali byste definovat pojmy: migrace, imigrace, emigrace?

Graf 6: Definice pojmů (Zdroj: vlastní výzkum)

Zda by respondenti dokázali definovat pojmy migrace, imigrace a emigrace, zjišťovala otázka č. 6. Z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných odpovědělo 303 (82,56 %) respondentů, že ano a 64 (17,44 %) respondentů, že ne.

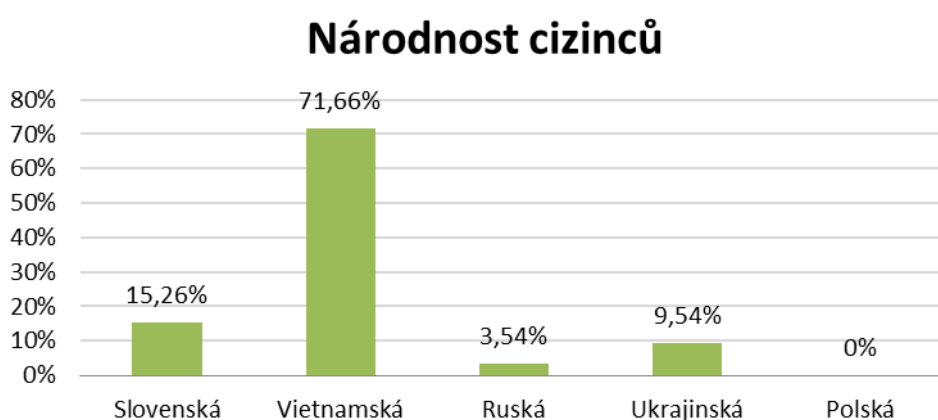
Otázka č. 7: Kolik předpokládáte, že v současné době legálně pobývá na našem území cizinců?

Graf 7: Počet cizinců na území ČR (Zdroj: vlastní výzkum)

Na otázku, kolik cizinců v současné době žije na území ČR, odpovědělo z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných 112 (30,52 %) respondentů, že na našem území žije 150 000 až 300 000 cizinců, 177 (48,23 %) respondentů si myslí, že na našem území žije 301 000 až 450 000 cizinců a zbývajících 78 (21,25 %) respondentů označilo odpověď „c“ a myslí si, že na našem území žije 451 000-550 000 cizinců.

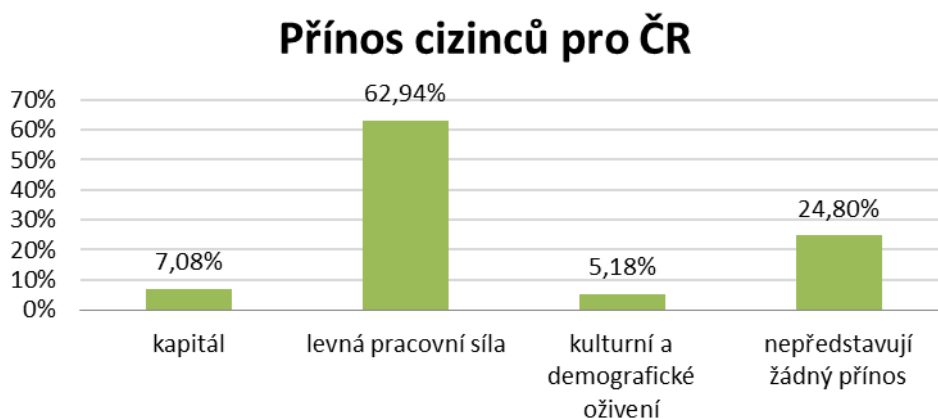
Otázka č. 8 : Jaká národnost cizinců legálně pobývajících v ČR si myslíte, že je nepočetnější skupinou?

Graf 8: Národnost cizinců (Zdroj: vlastní výzkum)

Na tuto otázku z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných odpovědělo 263 (71,66 %) respondentů, že největší zastoupení cizinců na našem území je vietnamské národnosti. 56 (15,26 %) respondentů si myslí, že největší zastoupení v ČR mají cizinci slovenské národnosti. 35 (9,54 %) respondentů je přesvědčeno o tom, že cizinci z Ukrajiny, a 13 (3,54 %) respondentů odpovědělo, že podle nich je na našem území nejvíce cizinců z Ruska. Ani jeden z respondentů neoznačil možnost „d“ s odpovědí polské národnosti.

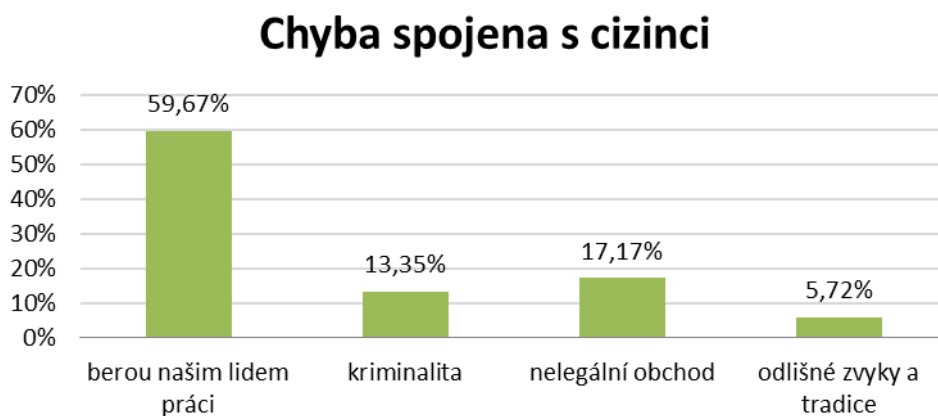
Otázka č. 9: V čem si myslíte, že je největší přínos cizinců pro ČR?

Graf 9: Přínos cizinců pro ČR (Zdroj: vlastní výzkum)

Na tuto otázku někteří respondenti označili i více odpovědí z nabídky. Výsledkem je, že 231 (62,94 %) krát si respondenti myslí, že jsou cizinci pro ČR levnou pracovní silou, 91 (24,80 %) odpovědí vyjadřuje, že cizinci nejsou pro naši republiku žádným přínosem. 26 (7,08 %) odpovědí znamená, že nám cizinci přinášejí kapitál a zbývajících 19 (5,18 %) odpovědí bere cizince jako kulturní a demografické oživení.

Otázka č. 10 : V čem si myslíte, že je největší chyba spojená s cizinci/imigranty v ČR?

Graf 10: Chyba spojená s cizinci (Zdroj: vlastní výzkum)

U této otázky mohli respondenti také označit více odpovědí. 219 (59,67 %) odpovědí bylo označení nabídky, kdy cizinci berou našim lidem práci. 49 (13,35 %) krát byla vybrána odpověď, že díky cizincům se u nás zvyšuje kriminalita a 63 (17,17 %) krát nelegální obchod. Pro 21 (5,72 %) respondentů je mezi cizinci a občany Novohradska chyba v tom, že mají odlišné zvyky a tradice, dále fyzickou a kulturní odlišnost. 12 (3,27 %) respondentů vidí chybu v jiných náboženských představách a 3 (0,82 %) v tom, že cizinci neumí komunikovat v českém jazyce.

Otázka č. 11: Měla by naše republika pomáhat legálně přicházejícím cizincům s integrací?

Pomoc cizincům na území ČR

Graf 11: Pomoc cizincům na území ČR (Zdroj: vlastní výzkum)

I při této otázce měli respondenti možnost volby ze dvou variant. Variantu „Ano“ označilo 324 (88,28 %) z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných. Možnost „Ne“ označilo 43 (11,72 %) respondentů. Ani v jednom dotazníku, nebyla uvedena žádná poznámka, proč ano a proč ne.

Otázka č. 12: Vadí Vám, když se příslušníci jiných národnostních skupin chovají odlišně?

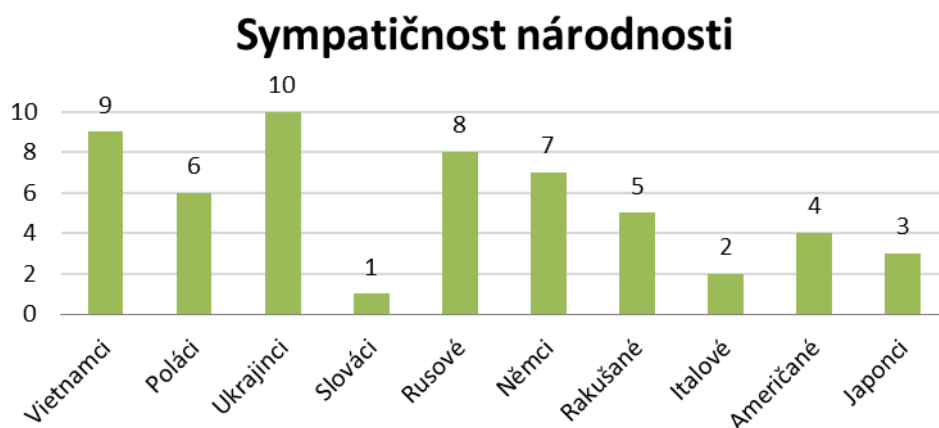
Odlišné chování národnostních skupin

Graf 12: Odlišné chování národnostních skupin (Zdroj: vlastní výzkum)

Na otázku zda respondentům vadí, že se příslušníci jiných národností chovají odlišně, odpovědělo z celkového počtu 367 (100 %) respondentů, 326 (88,83 %) dotazovaných, že ANO a 41 (11,17 %), že NE.

Otázka č. 13: Pokuste se ohodnotit následující národnosti podle „sympatičnosti“- Použijte stupnici od 1 do 10 jako ve škole.

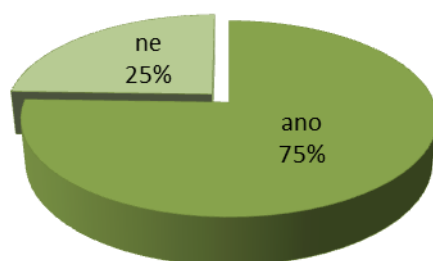

Graf 13: Sympatičnost národnosti (Zdroj: vlastní výzkum)

U této otázky byli respondenti vyzváni, zda by se pokusili ohodnotit stupnicí od 1 do 10 sympatičnost národností. U každé národnosti byl vypočítán průměr a výsledek je takový, že nejsympatičtější národností jsou pro občany Nových Hradů Slováci, dále Italové, třetí v pořadí Japonci. Na čtvrtém místě skončili Američané, těsně za nimi Rakušané, na šestém místě Poláci, dále za sebou Němci a Rusové. Na 9 místě se v žebříčku oblíbenosti umístili Vietnamci a poslední 10. místo obsadili Ukrajinci.

Otázka č. 14: Myslíte si, že jsou nějaké bariéry, které ztěžují soužití cizinců a našich občanů? Pokud ano, pokuste se stručně napsat jaké.

Odlišné chování národnostních skupin

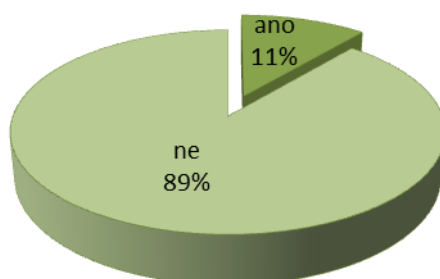

Graf 14: Odlišné chování národnostních skupin (Zdroj: vlastní výzkum)

U této otázky měli respondenti na výběr ze dvou možností. ANO odpovědělo 277 (75,48 %) dotazovaných a NE 90 (24,52 %) dotazovaných. Na doplňující otázku: Pokud ano, pokuste se stručně napsat jaké, bylo odpovězeno nejčastěji: řeč, zvyky, odlišnost, kultura, náboženství.

Otázka č. 15: Myslíte si, že se česká společnost k cizincům chová rasisticky?

Chování občanů ČR k cizincům

Graf 15: Chování občanů ČR k cizincům (Zdroj: vlastní výzkum)

Na tuto otázku, z celkového počtu 367 (100 %) dotazovaných odpovědělo 326 (88,83 %) respondentů, že NE, a 41 (11,17 %) odpovědělo ANO.

5. DISKUZE

Cílem imigrační politiky by neměla být úplná asimilace imigrantů. Bylo by asi nudné učinit z nich Čechy, kteří by preferovali např. pouze naši kuchyň. Ponechme jim jejich tradice a zvláštnosti. Berme to spíše jako obohacení naší společnosti. Cílem imigrační politiky musí být politická integrace, chceme-li zachovat soudržnost naší společnosti. (10)

Cílem výzkumu bylo získat názory občanů Novohradska na imigraci a integraci příchozích občanů jiných států na naše území.

Pro zjištění postoje a názorů jednotlivých respondentů z řad občanů české republiky, jsem zvolila dotazníkovou metodu, kdy jsem respondentům rozdala dotazníky s 15 otázkami.

Výzkum jsem uskutečnila v oblasti Novohradska. V této oblasti žijí obyvatelé všech věkových kategorií, měla jsem tedy možnost spolupracovat a oslovit respondenty různých generací. V kategorii vzdělanosti dominovali středoškolsky vzdělaní, proto mě některé názory a postavení k imigrantům těchto respondentů překvapilo.

Z celkového počtu 100 % (367) respondentů dotazník odevzdalo 57,50 % (211) žen a 42,50 % (156) mužů.

U zkoumaného vzorku respondentů bylo důležité zjistit, zda se s imigrací, či imigranty osobně setkali a jakou mají zkušenost, nebo zda o těchto lidech jen slyšeli, nebo četli. Tato zkušenost se může negativně, či pozitivně projevit v dalším životě.

Na otázky týkající se znalostí cizích jazyků se ukázalo, že třetina respondentů z celkového počtu nehovoří žádným světovým jazykem. Je to vysoký počet, který lze zdůvodnit tím, že 51,22 % (222) dotazovaných je ve věkové kategorii 40 a více let. S tím souvisí i otázka, zda jsou lidé ochotni se učit nějaký světový jazyk. Odpověď zní, že ne a je to opět výsledek výzkumu, protože zmiňovaných 51,22 % dotazovaných je ve věkové kategorii nad 40 let, tady je zájem o zdokonalování se v cizím jazyce slabší, než ve věkové kategorii do 40 let.

Výzkumem jsem zjistila a bylo jednoznačně odpovězeno, že respondenti dokáží definovat slovo imigrace, která je stále více u nás zmiňována. I s otázkou týkající se počtu žijících cizinců na našem území si poradili a polovina odpověděla správně, že na našem území bylo v aktuálním období evidováno 301 000 – 450 000 cizinců s trvalým, nebo dlouhodobým pobytem nad 90 dní.

Na otázku jaká národnost cizinců je u nás nejvíce zastoupena, odpověděla převážná většina respondentů, že vietnamská národnost. Dle údajů statistického úřadu víme, že jsou to cizinci s národností ukrajinskou.

Podle odpovědí dotazovaných respondentů jsou pro ČR cizinci hlavně levnou pracovní silou a žádným přínosem. Jsou přesvědčení, že lidem v oblasti Novohradsku berou cizinci práci, proto tato odpověď byla označena nejčastěji. Dále si občané myslí, že díky cizincům se zvyšuje kriminalita. Ostatní vidí problém v jiných náboženských představách a v tom, že cizinci nemluví českým jazykem.

Často diskutované téma, zda by naše republika měla pomáhat cizincům se opět setkalo se souhlasem občanů. V České republice je mnoho organizací, které pomáhají cizincům v jejich životních situacích. Hlavní pomoc cizincům přicházejících do ČR je v tom, že dochází ke snadnější integraci těchto lidí do majoritní společnosti, tím, že se cizinci plnohodnotně mohou zapojovat do života českých lidí.

Respondentům vadí, že se cizinci chovají odlišně, někteří chování imigrantů neřeší. Podle průzkumů lidem vadí, že se chovají odlišně, nedodržují pravidla na úřadech, v obchodech, u lékaře a samozřejmě ve společnosti a na společenských akcích.

Nejoblíbenější národností výzkum potvrdil, jsou cizinci národnosti slovenské, dále pak Italové, Japonci, Američané, Rakušané, Poláci, Němci, Rusové, Vietnamci a na posledním místě Ukrajinci.

Respondenti si myslí, že nejčastější bariérou, která stěžuje soužití cizinců s našimi občany je řeč, zvyky, odlišnost, kultura a náboženství. Rozdíly v kulturách mohou být příčinou nepochopení a vyvolanou nedůvěrou mezi lidmi různých národností. Bariéry v soužití cizinců a našich občanů existují, ale většina respondentů si

myslí, že se česká společnost k cizincům nechová rasisticky. S rasistickým chováním se setkáváme na celém světě. Dochází ke střetu více lidských ras a jedna si myslí, že má větší hodnotu, než rasa druhá, což může vést k násilnému chování skrývajícím v sobě diskriminaci či dokonce šikanu. Rasistické chování může být způsobeno strachem z ohrožení vlastní rasy. (18)

Hypotéza č. 1: Postoje občanů Novohradska k imigrantům jsou pozitivní

Hypotéza, že postoje občanů Novohradska k imigrantům jsou pozitivní, byla výsledky mého výzkumu potvrzena. Z odpovědí vyplynulo, že o imigraci a cizince se zajímá převážná část dotazovaných respondentů. Lidé se většinou setkávají s imigrací a imigranty prostřednictvím médií a jejich postoje jsou tímto ovlivněny. Ovšem, když se s tímto tématem setkají osobně, nevidí v imigrantech a imigraci problém.

Hypotéza č. 2: Občané Novohradska se domnívají, že integrace cizinců nepřináší žádné výhody ani nevýhody.

Druhá hypotéza, kterou jsem předpokládala, byla také potvrzena. Z celkového počtu 100 % (367) respondentů, 62,94 % (231) odpovědělo, že jsou cizinci levná pracovní síla, což by potvrzovalo, že občanům Novohradska cizinci berou práci a 24,80 % (91) odpovědělo, že nám příchod cizinců nepřináší žádná pozitiva. Z toho plyne a dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že z celkového počtu 100 % (367) respondentů odpovědělo celkem 87,74 % (322), že nám cizinci nepřináší žádné výhody a zároveň ani nevýhody.

6. ZÁVĚR

Téma bakalářské práce se zabývá názory české populace na imigranty a imigraci cizinců do České republiky. Migrace a integrace cizinců do naší společnosti může stále skrývat spoustu otázek, protože do roku 1989 byl tento jev skoro neznámý. Setkávali jsme se spíše s opakem a to s emigrací do jiných zemí. Imigranti začali přicházet na naše území po otevření hranic, kdy se naše země začala rozvíjet.

Cílem práce bylo zjistit názory české populace související s imigrací cizinců do České republiky a integrací cizinců do společnosti. Cíle byly splněny. Dále byly stanoveny hypotézy, které byly potvrzeny. Hypotézy ukazují na fakt, že česká společnost vnímá imigraci do České republiky a integraci cizinců do české společnosti v některých případech negativně, ale v úplném závěru výzkum dokázal, že postoje občanů Novohradska k imigrantům jsou pozitivní.

Aby česká společnost mohla přijímat cizince bez rozdílu, je třeba, aby všichni, už i děti ve školce a ve škole, pochopili, že jsou lidé různí, že příchod cizinců na naše území nás může obohatit o nové tradice, zvyky a kultury. Měli bychom si uvědomit, že i my cestujeme za hranice naší země, proto bychom se měli u nás k cizincům chovat tak, jak bychom si přáli, aby se chovali oni k nám na jejich území. Měli bychom se k sobě chovat tak, aby pobyt v cizím státě byl pro člověka samotného pobytem příjemným.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 1) BARŠA, P. *Politická teorie multikulturalismu..* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-47X.
- 2) BARŠA, P. *Politická teorie multikulturalismu.* 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. ISBN 80-7325-020-9.
- 3) *Biograf*, 2006, roč. č. 39, 23 - 52 s.. ISSN 1211-5770.
- 4) BROUČEK, S., HRUBÝ, K. a MĚŠŤAN, A. *Emigrace a exil jako způsob života.* Univerzita Karlova v Praze, 2001, 193 s.. ISBN 80-2460-351-9.
- 5) BURIÁNEK, J. *Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy. Člověk v tísní* v Nakladatelství Lidové noviny, 2004, 518 s.. ISBN 80-7106-715-6.
- 6) Český statistický úřad, [online] 2008 [cit. 2010-07-27]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00347109/\\$File/141408_k4CJ_2.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00347109/$File/141408_k4CJ_2.pdf)
- 7) Český statistický úřad. *Cizinci v ČR* [online]. [cit. 2010-07-05]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/kapitola/1414-08-2008-0900>
- 8) Český statistický úřad. *Počet cizinců v ČR* [online]. [cit. 2010-09-20]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu
- 9) DACÍK, T. *Rasy a rasismus.* Brno: CERM, 2010, 74 s.. ISBN 80-7204-175-4.
- 10) Distance. *Kolik a jakých imigrantů u nás chceme?* [online]. Dostupné také z: <http://www.distance.cz/rocnik-2008/66-rocnik-2008/2-cislo/1130-kolik-a-jakych-imigrantu-u-nas-chceme>
- 11) GABAL, I. *Migrace v rozšířené Evropě: Konference na Pražském hradě 12-14 září 2002.* Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2003, 100 s.. ISBN 80-238-9199-5.
- 12) HÁJKOVÁ, V. a STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání..* Grada Publishing, a.s., 2010, 224 s.. ISBN 978-80-247-3070-7.

- 13) HLADÍK, J. *Multikulturní výchova: socializace a integrace menšin*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006, 73 s.. ISBN 80-7318-424-9.
- 14) CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing a.s, 2007, 265 s.. ISBN : 80-2471-369-1.
- 15) IVANOVÁ, K. *Multikulturní ošetřovatelství I.* Praha: Grada Publishing,a.s, 2005, 248 s.. ISBN 80-247-1212-1.
- 16) KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov.*, 7.vyd. SPN - pedagogické nakladatelství, 2005, 829 s.. ISBN 80-7235-272-5.
- 17) MACHALOVÁ, T.. *Lidská práva proti rasismu*. Doplněk, 2001, 263 s.. ISBN 80-7239-099-6.
- 18) MAREŠ, M. *Etnické menšiny a česká politika: analýza stranických přístupů k etnické a imigrační politice po roce 1989*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004, 139 s.. ISBN 80-7325-050-0.
- 19) MATOUŠKOVÁ, M. *Cizinci v České republice: Foreigners in the Czech Republic*. Praha: Český statistický úřad, 2006, 240 s.. ISBN 80-250-1263-8.
- 20) Migrace [online]. [cit. 2010-11-10]. Dostupné z: <http://www.migrace.cz/migrace-v-historii>
- 21) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2004. *Koncepce integrace cizinců v roce 2004* [online] [cit. 2010-03-10]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/154/281204.pdf>
- 22) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. *Cizinci v České republice* [online]. [cit. 2010-11-10]. Dostupné z: <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4>
- 23) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. *Koncepce integrace cizinců v roce 2005 a její další rozvoj* [online]. [cit. 2010-11-06]. Dostupné z: [www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/5E0034D8EC/\\$File/ci1main2.doc](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/5E0034D8EC/$File/ci1main2.doc)

- 24) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. *Spirála absurdit české integrační politiky* [online]. [cit. 2010-09-09]. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957152>
- 25) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. *Integrace cizinců* [online]. [cit. 2010-12-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/integrace-cizincu>
- 26) Ministerstvo vnitra České republiky. *Migrace* [online]. [cit. 2010-10-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>
- 27) Ministerstvo vnitra ČR [online]. [cit. 2010-10-11]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/cpp2008.html>
- 28) Ministerstvo vnitra ČR. *Azyl a migrace* [online]. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2012/azyl/integrace2.html#koncepce>
- 29) Ministerstvo vnitra ČR. *Odbor azylové a migrační politiky* [online]. [cit. 2010-12-20]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/integrace2.html>
- 30) MORGENSTEROVÁ, M. a ŠULOVÁ, L. *Interkulturní psychologie: rozvoj interkulturní senzitivity*. Praha: Karolinum, 2007, 218 s.. ISBN 80-2461-361-1.
- 31) Národní informační centrum pro mládež, 2008. *Historie národnostních menšin v ČR* [online] [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: <http://www.icm.cz/mensiny-historie-narodnostnich-mensin-v-cr>
- 32) PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova: Teorie-praxe-výzkum*. Praha: ISV, 2001, 211 s.. ISBN 80-8586-672-2.
- 33) PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*. Praha: Portál, 2004, 198 s.. ISBN 80-7178-885-6.
- 34) RABUŠIC, L. *Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace?* Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2003, 58 s.. ISBN 80-239-2257-2.

- 35) RÁKOCZYOVÁ, M. a TRBOLA, R. *Lokální strategie integrace cizinců v ČR I*. Praha: VÚPSV, 2008, 83 s.. ISBN 80-7416-006-8.
- 36) ŠEDIVÝ, M. a MEDLÍKOVÁ, O. *Úspěšná nezisková organizace.*, 1.vyd. Praha: Grada Publishing,a.s, 2009, 160 s.. ISBN 978-80-247-2707-3.
- 37) ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998, 198 s.. ISBN 80-7178-285-8.
- 38) ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Portál, 2001, 188 s.. ISBN 80-7178-648-9.
- 39) VODIČKA, K. a CABADA,L. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. Portál, 2003, 351 s.. ISBN 80-7178-718-3.
- 40) WIKIPEDIE, 2013. Nové Hrady. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikipedia Foundation, 12. 12. 2013. Dostupné také z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Nov%C3%A9_Hrady
- 41) *Zákon č. 40/1993 Sb. o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů*

8. KLÍČOVÁ SLOVA

Cizinec

Migrant

Imigrant

Rasa

Azyl

Národnostní menšina

Asimilace

Integrace

9. PŘÍLOHY

Příloha 1 : Dotazník

Příloha 1

Vážený pane, vážená paní, mé jméno je Lenka Kolářová a jsem studentkou 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Prosím tedy o vyplnění následujícího dotazníku výběrem jedné z nabízených odpovědí. Materiál bude použit k výzkumu v mé bakalářské práci na téma - **Názory občanů Novohradska na dobrovolnou imigraci cizinců do Čech a jejich sociální integraci.**

1. Vaše pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Váš věk?

a) 18-29

b) 30-39

c) 40-49

d) 50-59

e) 60 a více

3. Vaše nejvyšší vzdělání?

a) základní

b) střední – vyučen/a

c) středoškolské s maturitou

d) vyšší odborné

e) vysokoškolské

4. Kolika cizími světovými jazyky se domluvíte?

a) žádným

b) jedním

c) dvěma

d) třemi i více

5. Jste ochotni prohlubovat si dál své jazykové schopnosti?

a) ano

b) ne

6. Dokázali by jste definovat pojmy: migrace, imigrace, emigrace?

a) ano

- b) ne
7. Kolik předpokládáte, že v současné době legálně pobývá na našem území cizinců?
- a) 150 000 - 300 000
 - b) 301 000- 450 000
 - c) 451 000 – 550 000
8. Jaká národnost cizinců legálně pobývajících v ČR si myslíte, že je nepočetnější skupinou?
- a) slovenská
 - b) vietnamská
 - c) ruská
 - d) ukrajinská
 - e) polská
9. V čem si myslíte, že je největší přínos cizinců pro ČR?
- a) kapitál
 - b) levná pracovní síla
 - c) kulturní a demografické oživení
 - d) nepředstavují žádný přínos
10. V čem si myslíte, že je největší chyba spojená s cizinci/imigranty v ČR?
- a) berou našim lidem práci
 - b) kriminalita
 - c) nelegální obchod
 - d) odlišné zvyky a tradice, fyzická a kulturní odlišnost
 - e) jiné náboženské představy
 - f) neznalost češtiny
11. Měla by naše republika pomáhat legálně přicházejícím cizincům s integrací?
- a) ano
 - b) ne
12. Vadí Vám, když se příslušníci jiných národnostních skupin chovají odlišně?
- a) ano
 - b) ne
13. Pokuste se ohodnotit následující národnosti podle „sympatičnosti“ – použijte stupnici od 1 jako ve škole.
- a) Vietnamci
 - b) Poláci
 - c) Ukrajinci
 - d) Slováci
 - e) Rusové
 - f) Němci

- g) Rakušané
- h) Italové
- i) Američani
- j) Japonci

14. Myslíte si, že jsou nějaké bariéry, které ztěžují soužití cizinců a našich občanů?

- a) ano (pokud ano, pokuste se stručně napsat jaké)
- b) ne

15. Myslíte si, že se česká společnost k cizincům chová rasisticky?

- a) ano
- b) ne

Dotazník je anonymní a proto se, prosím, nepodepisujte. Předem Vám děkuji za spolupráci.